

Kuidas hooldada oleandrit

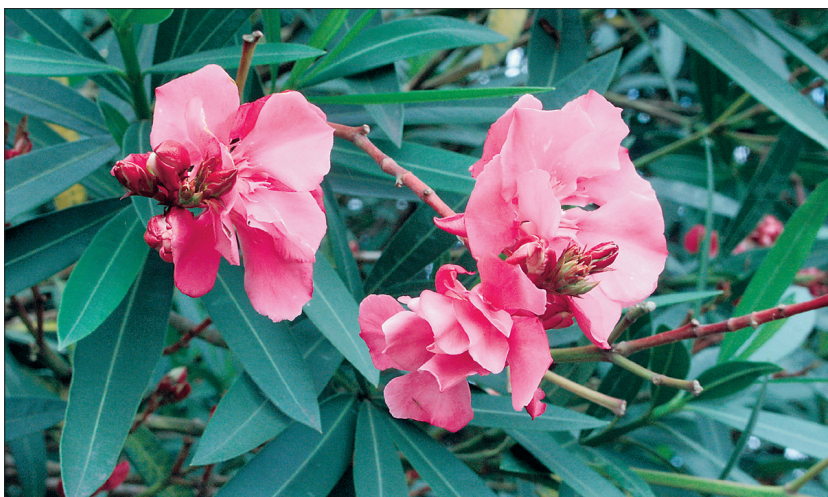
Paar aastat tagasi tõi turismireisilt ühe õitsva põõsa varrejupi, mis vees juured alla võttis. Istutasin selle potti ja tänavu hakkas ta õitsema. Taime nime ma ei teadnud, kuid järjekordsel soojamaareisil selgus, et minu näpatud taim on oleander. Kahjuks pole ma tema kohta leidnud mingit nõuannet. Seemnemaailm soovitab põõsa seemnest kasvata, aga sellest on vähe kasu. Kuidas peaksin kasvavat toataime hooldama?

Vastab KADRIN LINNA

Koerakooluliste sugukonda kuuluv harilik oleander on looduslikult levinud Vahemere maades ja Väike-Aasias. Püstine niiskustundlik põõsas kasvab enamasti jõgede ja muude veekogude kallastel 2–4 m kõrguseks, mõnikord enamgi – kuni 6 m. Igihaljad hallikasrohelistes lehed (10–15 cm pikad ja 2–3 cm laiad) meenutavad veidi paju omi. Kahjuks on kogu taim väga mürgine – nii lehed kui ka tipmistes õisikutes paiknevad lõhnavad ning mitmes värvitoonis lihtsad või täidetud õied. Peamiselt väärib oleander ilupõõsana kohta sooja kliimaga alade aedades või parkides.

Veel möödunud sajandi algupoolel oli roosakaspunaste õiekobaratega harilik oleander (*Nerium oleander*) siseruumide haljastuses laiemalt tuntud-hinnatud ilutaim, kuid nüüdseks on temast peaaegu täielikult loobutud. Päris õige pole teda toataimeks nimetada, sest tavalistes eluruumides ta ei edene ega õitse kuigi hästi ning kannatab kilptäide all. Pigem sobib põõsas avarasse talveaeda, fuajeesse või kasvuhoonesse, mitte elu- ja lastetuppa.

Selleks et oleander normaalselt kasvaks ja rikkalikult õitseks, on vaja võrdlemisi suurt potti, mis tuleb täita rammusa ja raske mullaga. Selle segamiseks kulub 2 osa savikat mättamulda,

1 osa lava- või sõnnikumulda, 1 osa turbamulda ning rohkesti jämedateralist liiva. Niisugusesse mulda ja korraliku dreneažiga potti istutage põõsas maisjuunis. Ümberistutataval taimel kärpi tugevasti juuri ning vähendage mullapalli. Iga õitsemise järel aga lõigake põõsas tagasi, sest õiepungad arenevad oleandril vaid üheaastaste tugevate võrsete tipus. Vanemaks saanud taime istutage ümber 2–3 aasta järel.

Suvel pange oleander võimalikult hästi valgustatud kohta, veelgi parem, kui leiate talle nurgakese väljas heleda päikese käes. Kastke taime regulaarselt ja heldelt, kuid mitte kunagi külma kraaniveega. Paha ei tee ka poti alusele valgunud vesi ning õhtune piserdamine.

Ümberistutamata taimele andke suvel vedelväetisi (hästi kõlbab kääritatud ja lahjendatud virtsavesi või linnusõnniku leotis).

Kui näete, et jõudsalt kasvava põõsa õiepungade areng seiskub, lõigake õisikute alla tekkinud 2–3 noort võrset ära. Siis jõuavad toitained paremini nende kasutusse.

Kõige raskem on oleandrit ületalve hoida. Pimedasse, näiteks vähese valgusega keldrisse, teda paigutada ei või, kuna siis hukuvad sügisel arenema hakanud õiealgmed. Talvitumiseks on lõunamaisele taimele sobivaim temperatuur 2–6° ning hästi valge ja õhurikas keskkond. Samuti on vaja teda tagasihoidlikult kasta.

Oleander kätkeb surma

Eriti ohtlik on taime piimmahl, mis sisaldab südame- ja oleandriini, saponiini ja flavonoide. Silma sattunud mahl võib põhjustada pimedaks jäämist. Lehtede närimine tekitab raskeid mürgistusi, ka surma. Letaalse doosi annab juba üksainuke leht. Surm saabub 24 tunni jooksul. Isegi õites leiduv nektar võib põhjustada mürgistust.

Mürgistuse puhul pulss aeglustub, tekib õhupuudus, huu-

led muutuvad sinakaks, pupillid laienevad, tekivad krambid ja süda seiskub. Sellisel puhul andke kannatanule sisse aktiivsütt ja viige ta kiiresti arsti juurde.

Loomad võivad saada mürgistuse lehtede söömisest. Indias nimetataksegi oleandrit hobusetapjaks.

Lugege lisaks Thea Normeti raamatut “Mürgiseid taimi meie ümber” (Maalehe Raamat).